

Titel: 18.

Citation: "18.", i *1913/1914: Betænkning (Landstinget)*. Onlineudgave fra Lovforarbejder: <https://tekster.kb.dk/text/jura-texts-r26-shoot-chptrd1e10772.pdf> (tilgået 20. april 2024)

Anvendt udgave: 1913/1914: Betænkning (Landstinget)

Ophavsret: Love, administrative forskrifter, retsafgørelser og lignende offentlige aktstykker er ikke genstand for ophavsret. Du kan frit kopiere, distribuere eller fremføre materialet uden at bede om tilladelse.
Hvis materialet indeholder selvstændige bidrag, skal du være opmærksom på, at disse bidrag kan være beskyttet af ophavsret. Selvstændige bidrag må gengives i forbindelse med aktstykket. Hvis det selvstændige bidrag bruges adskilt fra aktstykket, gælder de øvrige ophavsretlige regler.

18.

Viborg Stiftamt. Viborg, den 29. April 1914.

I Henhold til Telegram og Skrivelse fra Indenrigsministeriet af 23. d. M. betræffende Afgivelse af en Erklæring fra Viborg Amtsråd i Anledning af den Omlægning af Rets- og Politikredse, som vil blive en Følge af Gennemførelsen af det Rigsdagen foreliggende Retsplejelovforslag, tillader jeg mig tjenstligst at indberette, at Amtsrådet i et D. D. afholdt ekstraordinært Møde har vedtaget følgende Udtalelse:

„Amtsrådet maa indtrængende fraraade, at Lysgaard m. fl. Herreders Jurisdiktion henlægges under Silkeborg Retskreds, idet en saadan Omlægning af Jurisdiktionen og Bortflytning af Herredskontoret fra Kellerup vil være til stor Skade og Ulempe for Befolkningen, der, bortset fra Beboerne i de sydlige Sogne, vil faa alt for lang Vej til Herredskontoret, hvilket atter vil medføre baade Tidsspilde og store Udgifter for de paagældende, medens det nuværende Herredskontor netop ligger meget centralt og bekvemt for langt den største Del af Befolkningen. For Kellerup By og Hørup Kommune i det hele vil Herredskontorets Bortflytning være til ubodelig Skade, og meget Arbejde og store Værdier maa befrygtes at ville gaa tabt derved, og Oprettelsen af et Bitingsted i Kellerup vil efter Amtsrådets Formening paa ingen Maade kunne raade Bod herpaa. Man skal endelig henvise til, at Amtet med stor Bekostning i 1909—10 har opført et Ting- og Arresthus i Kellerup, der formentlig vil blive overflødig eller dog meget for stort og alt for kostbart i Drift, hvis Jurisdiktionen flyttes til Silkeborg, og Amtsrådet maa i ethvert Fald forvare sig imod, at Udgifter til Udvidelse af Ting- og Arresthuset i Silkeborg m. m. falder Viborg Amtsrepartitionsfond til Byrde.

Det forekommer Amtsrådet, at der er saa meget mindre Grund til den paatænkte Jurisdiktionsforandring, som det er Hensigten at ansætte 2 Dommere i Silkeborg. Udgiften vil derfor for Statskassen blive den samme, naar der oprettes 2 Retskredse, een i Silkeborg og een i Kellerup (Lysgaard m. fl. Herred), hver med sin Dommer.

De foranførte Betragtninger maa Amtsrådet, om det end maa indrømmes med noget mindre Vægt, gøre gældende med Hensyn til Forslaget om at henlægge Lysgaard m. fl. Herreders Politikreds til Silkeborg Købstad og Birk.

I øvrigt skal Amtsrådet for denne Jurisdiktions Vedkommende henvise til, hvad det har udtalt i sin i Genpart vedlagte Erklæring til Justitsministeriet

af 30. August 1911 angaaende det da foreliggende Spørgsmaal om Henlæggelse af Kommunerne i Hids Herred under Silkeborg By og Birk og til medfølgende, fra Herredsfogeden i Lysgaard m. fl. Herreder indhentedes Erklæring af 27. d. M.

Med Hensyn til den foreslaede Politiretskreds Nykøbing M. Købstad, Morsø Herreder, Skive Købstad og Sallingland Herreder maa Amtsrådet i Tilslutning til den medfølgende, fra By- og Herredsfogeden i Skive indhentedes Erklæring af 28. d. M. bemærke, at denne Ordning sikkert vil medføre adskillige Vanskeligheder for Landjurisdiktionen og i ethvert Fald blive meget utilfredsstillende for Skive By og dens tæt beboede Opland — alt under Forudsætning af, at Politimesteren ikke faar Sæde i Skive By —, og det selv om der maatte blive oprettet et Bipolitikontor i Skive — en Foranstaltning, som efter Amtsrådets Mening paa ingen Maade vil kunne raade Bod paa de Vanskeligheder, som Mangelen af en i Byen boende Politimester vil medføre.

Amtsrådet skønner i øvrigt ikke, at der vil kunne være væsentligt at indvende imod den foreslaede Ordning, for saa vidt angaar de andre Rets- og Politikredse, som det dog paa Grund af den korte Frist, der har været givet Raadet til Overvejelse, kun har kunnet overveje i det store og hele."

De af Amtsrådet omhandlede Bilag medfølger.

R. Howard Grøn.

Til Justitsministeriet.

Underbilag 1.

Afskrift.

Sammen med Indstillingen, fremkommen som Resultat af Mødet den 10. Juli d. A. i Silkeborg angaaende en mulig Udskillelse af Hids Herred, tillader Viborg Amtsråd sig at fremsende følgende Udtalelse til det høje

Ministerium.

Efter vor Mening bør man i Almindelighed være i høj Grad betænkelig ved at gaa med til en Herredsudskillelse med Forlæggelse af Jurisdiktionssædet fra eet Amt til et andet og derved forandre Forhold, der har bestaaet i Aarhundreder. — Og finder vi, at en saadan Udskillelse for Hids Herreds Vedkommende i ingen Henseende kan siges at være saaledes paakrævet, at man af den Grund skal gaa med til en Omordning af gamle, hævdvundne Forhold. Dette saa meget mindre som Herreds- kontoret i den nuværende samlede Jurisdiktion er beliggende lige i Midten af denne med udmærkede Vejforbindelser til alle Sider, hvorfor man ogsaa, hvis Udskillelse her finder Sted, maa være forberedt paa, at lignende Ønsker kommer frem fra Be- boerne i flere andre Jurisdiktioner, hvad, om de skulde gennemføres, foruden betyde- lige direkte Udgifter i ganske væsentlig Henseende vilde medføre Forrykkelse af For- holdene indenfor Amtet.

Som Grund til Udskillelsen fremføres der i det allervæsentligste fra de inter- esserede Kommuner Side Handelsinteresser i Forholdet til Silkeborg By, hvorimod der af egentlig juridiske Grunde kun er fremført meget forsvindende.

I Sammenhæng hermed staar da ogsaa, at Offervilligheden for at opnaa Ud- skillelsen hos Hids Herreds Beboere rent økonomisk set maa siges at være meget lille, idet hele den Sum, Kommunerne vil yde til Bestridelse af Udgifterne, er 1,810 Kr., det vil sige 181 Kr. pr. Sogn.

At Silkeborg By derimod synes at ville strække sig ret langt med Hensyn til Deltagelsen i Udgifterne, viser efter vor Mening yderligere kun, at det som anført fremfor alt er denne Bys Handelsinteresser, det drejer sig om i denne Sag.

Hvad den rent pekuniære Side af Sagen for Viborg Amts Vedkommende an- gaar, skal vi anføre, at i 1909 og 1910 byggede Amtskommunen et nyt Ting- og Arrest- hus i Kellerup, i Størrelse afpasset efter den samlede Jurisdiktions Indbyggerantal..

Hvis nu Hids Herred skulde blive udskilt, er Tinghuset alt for stort til den tilbageblivende Del, og Amtsrepartitionsfonden har altsaa derved paadraget sig saavel en Udgift en G-ang for alle, der er betydelig større end nødvendigt, som aarlige lige- ledes unødvendigt store Vedligeholdelses- og Driftsudgifter.

Vi vil derfor ogsaa, hvis Udskillelsen trods alt skulde blive besluttet, meget ind- trængende henstille til det høje Ministerium, at Sagen da ordnes saaledes, at de af en saadan Udskillelse i Fremtiden flydende aarlige Udgifter til Vedligeholdelse og Drift af Ting- og Arresthuset i Silkeborg, Udgift til Arrestforvareren sammesteds, mulig forøgede Politibetjent-Udgifter o. s. v. under ingen Omstændigheder kommer til at falde Viborg Amtsrepartitionsfond til Byrde.

Viborg Amtsraad, den 30. August 1911.

R. Howard Grøn. V. Schjerup. Jac. O. Nielsen. N. Leth. S. Christensen. Hans Jensen. H. Liittiehau. S. Revsgaard. Jeppe Chr. Christensen. J. Vesterby. Niels Krogh.

Underbilag 2.

Lysgaard m. fl. Herreders Kontor i Kellerup.

Den 27. April 1914.

Til Viborg Stiftamt.

I behagelig Skrivelse af 24. ds. har Stiftamtet forlangt Erklæring over den dermed fulgte Sag betræffende den ved Lovforslaget om Rettens Pleje indeholdte Omlægning af Landets Rets- og Politikredse.

Saaledes foranlediget tillader jeg mig at ytre følgende:

Efter Forslaget skal nærværende Jurisdiktion i Forening med Silkeborg By og Birk udgøre een Retskreds. Saafremt dette vedtages, kan der formentlig gaas ud fra, at Hovedtingstedet med Dommerkantor vil blive i Silkeborg, og det Bitingsted, som ifølge Bemærkningen i Fortegnelsen over Retskredsene kan ventes oprettet i Stedet for det Hovedtingsted, som skal nedlægges, vil formentlig blive i Kellerup.

Anførte Ordning synes mig imidlertid ikke at være heldig.

Som nærværende Jurisdiktion for Tiden er, har den en afrundet Form med Kellerup med Herredskontor og Tingsted beliggende i sin Midte, saaledes at der fra Herredskontor og Tingsted ikke noget Sted til Jurisdiktionsgrænsen er over 19 km i lige Linie. Den har en passende Størrelse saavel i Udstrækning (ca. 90 Kvadratkilometer eller 12 Kvadratmil) som i Indbyggerantal (ca. 25,000), og Kellerup ligger ved et Kors af Landeveje, saaledes at der til alle Sider er

den bedste Forbindelse. Overhovedet er Forholdene saaledes, hvad et Blik paa Kortet viser, at der, naar henses til Beliggenheden af Jurisdiktionens Herreds- kontor og Tingsted, vanskeligt i hele Landet findes nogen saa vel arronderet Landjurisdiktion som denne.

At flytte Herredskontoret med Dommerkontor til Silkeborg vilde i meget betyde en kendelig Ulempe for store Dele af Jurisdiktionen, hvis nordlige Del ligger indtil over 30 km fra Silkeborg, og paa disse Ulemper vil Oprettelsen af Bitingsted og Hjælpekontor i Kellerup kun hjælpe i ringe Omfang.

Paa Tingstedet foretages kun judicielle Handlinger, og af disse er saa- danne Forretninger, som angaar Skiftevæsenet, som oftest bedst egnede til Fore- tagelse paa Retskontoret, hvor ældre Skifteprotokoller og Skiftedokumenter, hvorfor der ofte i det enkelte Tilfælde kan have Brug, er beroende. Og for saa vidt det dernæst er bemærket, at ogsaa Indlevering af Dokumenter til Tinglæsning og Udslettelse af tinglæste Dokumenter vil kunne ske paa Bitingstedet, saa kan dette selvfølgelig ogsaa lade sig gøre, men vil formentlig neppe faa nogen større Be- tydning. Da Tinglæsningen ikke kan foregaa ved Bitingstedet, vil Folk, som ikke bor i umiddelbar Nærhed af Hovedkontoret, formentlig som hidtil vælge at sende pr. Post til Dommerkontoret de Dokumenter, der skal tinglæses, og Tilbageleve- ring paa Bitingstedet af tinglæste Dokumenter forudsætter Møde i dette Øjemed af de vedkommende interesserede, noget, som vistnok sjældent vil ske.

Den Fremgangsmaade, som vistnok bruges ved de fleste Retskontorer, at Udsendelse af tinglæste Dokumenter sker pr. Post mod samtidig Opkrævning af paaløbne Omkostninger, vil formentlig fremdeles blive den sædvanlige.

Det tør vel ogsaa antages, at der i Kellerup vil blive etableret en Afde- ling af Dommerkontoret, men et saadant Hjælpekontor vilde langt fra yde Er- statning for det Tab, som Hovedkontorets Fjernelse fra Kellerup vilde betyde for Beboerne. I saa Henseende skal blot nævnes Fjernelse af Skøde- og Panteregisteret, ved hvilket Beboere meget ofte ved personlig Nærværelse og Konference maa søge Oplysning om dem vedkommende Forhold. Det er vel antydning i Justits- ministerens Bemærkninger, at der paa Hjælpekontorerne kan forefindes Afskrifter af Panteregistrene, men Hovedregistrenes Udvisende undergives Forandringer saa at sige hver Dag, og de ved Hjælpekontorerne beroende Afskrifter vil derfor ofte ikke kunne have den Paalidelighed, hvormed der i disse Forhold maa regnes, saa- ledes at saadanne Afskrifters Tilværelse ikke vil have samme Værdi som Tilstede- værelse af de egentlige Register, hvortil endvidere kommer, at en Undersøgelse af et Spørgsmaal i Registrene ofte maa suppleres med en Undersøgelse af de til Panteregistrene hørende Pantebøger.

For nærværende Jurisdiktion er der i 1910 opført passende Ting- og Arresthus, der ogsaa under den nye Retsordning vil kunne afgive fornødne Lo- kaler, ligesom der i Kellerup er god Embedsbolig med Kontor, som ligeledes under den nye Ordning vil være tilstrækkelig for Embedsmanden. Disse i alle Henseender ret tidssvarende Bygninger vil i det væsentlige blive overflødige i Til- fælde af Flytning af Tingstedet med Dommerkontoret,

Ved Siden af, hvad der saaledes er anført, er der et andet Hensyn, som det formentlig ikke er uberettiget at tage i Betragtning — Herredskontoret flyt- tedes til Kellerup i 1869, og det er først fra det Tidspunkt, at Bebyggelsen af Kellerup tog sin Begyndelse. Ligesom Kellerup, der nu tæller 1,500 Indbyggere, saaledes i alt Fald for en væsentlig Del maa siges at skyldes Herredskontoret sin Tilværelse, saaledes vil Herredskontorets og Tingstedets Flytning bevirke, at Ud- viklingen af Kellerup vil gaa i Staa, og at det økonomiske Liv i det hele vil faa et føleligt Knæk; Byen vil derefter, rent forretningsmæssigt set, ikke mere faa den Betydning for Egnen, som den har med Tingstedet med Retskontor.

Efter hvad der saaledes er anført, synes Forholdene saavel i det hele som i Enkelthederne stærkt at tale for Bevarelsen af nærværende Jurisdiktion som selvstændig Retskreds under den ved Loven tilsigtede Ordning.

Efter Forslaget skulde nærværende Jurisdiktion og Silkeborg By og Birk udgøre en Retskreds. Da Indbyggerantallet i en saadan Retskreds vilde blive ca. 43,000, vilde Kredsen blive for omfattende for en enkelt Dommer, og der skulde saa i Kredsen ansættes baade en Dommer for Civilsager og en for Straffesager.

Udvalgenes Betænkninger m. m. 185

I Stedet for denne Ordning vilde det, synes det mig, være mere hensigts- mæssigt, at nærværende Jurisdiktion som anført bevaredes som en Retskreds for sig, og at Silkeborg By og Birk ogsaa som hidtil vedblev at udgøre en Retskreds, hver af Kredsen med en Embedsdommer, altsaa med baade civile og kriminelle Sager. Antallet af Embedsmænd blev derved uforandret, og det vilde ikke med- føre større Udgift, ligesom der ikke derved vilde gøres noget Brud paa gamle og tilvante Forhold, med hvilke Befolkningen føler sig fortrolig og tilfreds. Jeg skulde derfor meget tilraade, at nærværende Jurisdiktion bevares som Retskreds i det Omfang, den nu har.

Medens jeg saaledes maa holde paa, at dette vilde være den bedste og en saare naturlig Ordning, skal jeg

dog ikke undlade at pege paa en nærliggende Modifikation, som mulig kan synes lige saa tiltalende for en ny Retskredsordning, den nemlig, at de 3 Silkeborg nærmest beliggende Sogne af nærværende Jurisdiktion, Gødvad, Balle og Funder, lægges under Silkeborg By og Birk. Disse 3 Sognes Indbyggerantal udgør efter sidste Folketælling 2,982, og Indbyggerantallet vilde derefter for nærværende Jurisdiktion blive ca. 22,000 og for Silkeborg By og Birk ca. 21,000. De to Jurisdiktioners Indbyggerantal vilde saaledes blive omtrent lige store, og de maatte formentlig begge henregnes til Embeder af 1ste Klasse, saaledes som ogsaa forudsat for de to Dommerembeder, der efter Forslaget skulde oprettes i Silkeborg. En saadan Delings Gennemførelse vilde kun medføre en Udgift en Gang for alle af 5,000 Kr. for Overførelse af Skøde- og Pantevæsenet m. v., og den vilde ikke i væsentlig Grad forrykke Forholdene, ligesom den maaske vilde stemme bedst med Ønsket hos de 3 Sognes Beboere, hvis Adgang til Ting- og Retskontor derved i nogen Grad vilde blive lettere end nu. Afgivelse af noget større Omraade af nærværende Jurisdiktion vilde derimod være utilraa delig og paakræves hverken af Beliggenheden eller af noget af Befolkningen i Almindelighed udtalt begrundet Ønske.

Med Hensyn til Politikredsene tør det formentlig forudsættes, at det vil blive paalagt Politimesteren at have Ophold og Kontor i Silkeborg, og at der saa i Kellerup vil blive oprettet et Bipolitikontor. Der vides i saa Fald intet at erindre imod den foreslaede Inddeling af Politikredsene.

Bülow.

Underbilag 3.

By- og Herredskontoret i Skive. Den 28. April 1914.

Til Viborg Stiftamt,

I Besvarelse af Stiftamtets Skrivelse af 24. ds. angaaende den i Retspleje- lovforslaget omhandlede Omlægning af Landets Rets- og Politikredse skal jeg tjenstligst udtale, at medens der jo for nærværende Jurisdiktions Vedkommende efter Forslaget ingen Ændring finder Sted for Retskredsens Vedkommende, er Betydningen af den foreslaede Sammenlægning af Skive Købstad og Salling- lands Herreder og Nykøbing Købstad og Morsø Herreder til een Politikreds ikke let at overskue, og den vil formentlig ikke kunne undgaa at medføre forskellige Vanskeligheder. Hvorledes disse Vanskeligheder vil vise sig, og specielt om de vil vise sig stærkest her i Jurisdiktionen, vil formentlig væsentligst atter bero paa, hvor Politimesteren i den samlede Politikreds kommer til at bo, hvilket efter Forslaget skal afgøres senere efter Justitsministeriets Bestemmelse. Hvis det ikke bliver i Skive, vil det formentlig være nødvendigt her at oprette et Bipolitikontor, men om dette vil kunne være tilstrækkeligt, er ikke let at afgøre. For

Herredernes Vedkommende vil det muligt ikke afføde større Vanskeligheder, men for Købstadens Vedkommende har Politimesteren eller Magistraten, hvis Virksomhed jeg antager maa gaa over til Politimesteren, da den er af administrativ Natur, saa mange Forretninger af kommunal eller lokal Natur — som Medlem af Bygningskommissionen og Kirkeinspektionen, Formand for Sundhedskommissionen, Brandkommissionen, Svendeprovekommissionen, vedrørende Næringsvæsenet, borgerlige Vielser m. m. —, at jeg ikke kan antage andet, end at det vil medføre ikke ringe praktiske Vanskeligheder, at Købstadens Politimester ikke bor her, idet de nævnte Funktioner ikke, eller i alt Fald for største Delen ikke, vil kunne udføres af Fuldmægtige, men kræver Politimesterens personlige Nærværelse og Virksomhed.

Lemming.